

MAVAHE MEI 'API

(LEAVING HOME)

'Oku 'i ai e faingamalie ke te ako e ngaahi 'ulungaanga fo'ou, fetaulaki mo e kakai fo'ou pehe foki ki ha faingamalie ke te sio ha ngaahi feitu'u fo'ou. Neongo ko e taimi lelei eni ke te a'usia ai e tau'atina mo e ngaahi fatongia fo'ou. Ka 'i he taimi tatau, tautautefito ki he fanau kuo nau toki mavahe mei 'api, 'e 'i ai 'a e ngaahi palopalema 'o hange ko e ongo'i ta'elata.

Ngaahi me'a faka'ai'ai

(Motivation Issues)

- Ko e taha e ngaahi faikehekehe 'o e ako Kolisi´ mo e ako 'Univesiti´ ko e 'ikai ke te to e fakafalala ki ha taha ke´ ne faka'ai'ai kita ke te ako malohi mo feinga ke te lava'i 'ete ngaahi taumu'a 'i he 'univesiti´. 'I he 'univesiti´ 'oku kehe ia mei he kolisi´ he 'oku 'iate kita pe 'a e me'a kotoa 'o 'ikai to e 'i ai ha matu'a kenau faka'ai'ai kita ke te ako malohi. Ko e taha ia e faingata'a e ako 'univesiti´ ko e 'ikai ke te to e ma'u e ngaahi tokoni ko 'eni´. Tanaki atu foki ki ai mo e ngaahi a'usia fo'ou 'i he mo'ui 'i he 'univesiti´ 'o hange ko e paati, faito'o kona tapu mo e ngaahi a'usia fo'ou 'i he va 'o e tamasi'i mo e ta'ahine 'e malava ke hoko 'i he 'univesiti´ 'oku´ ne uesia e mo'ui 'a e tamaiki 'o a'u pe ki he tamaiki atamai'ia 'i he'enau feinga 'i honau 'uluaki ta'u´.
- 'Oku mahu'inga 'aupito ke mahino 'ete ngaahi taumu'a 'oku´ te 'i he 'univesiti ai´, mo e founga 'e malava ke te ikuna ai he ko e taha ia e kamata'anga lelei 'o 'ete faka'ai'ai pe kita ke te fie ako mo'oni.
- 'E lelei kapau te te tohi 'ete ngaahi taumu'a pea fakapipiki 'i ha feitu'u he 'e tokoni lahi ia ki he ngaahi faingata'a te te toki fetaulaki mo ia 'amui ange.
- Ko 'ete lava 'o faka'ai'ai pe kita, fokotu'utu'u mo fa'u 'ete ngaahi taumu'a´ ko e taha ia he ngaahi 'ilo 'oku totonu ke te ako pea to e fakatupulekina foki.
- 'Oku fakahoko 'e he komiti ngaue 'a e fanauako (Student Services) 'a e ngaahi polokalama ako 'e ala tokoni ki he fanau ako. Ko e taimi e ni'ihii 'oku te ongo'i puputu'u ai pe faingata'a'ia tupunga 'i ha ngaahi palopalema ne hoko 'i he kuohili ka na'e te'eki ke lava hano solova. 'E lava pe ke te hanganoa kita mei he ngaahi palopalema ko 'eni 'i ha ngaahi ta'u lahi 'o a'u ki ha taimi 'oku´ te to e fehangahangai ai mo ha faingata'a, 'o hange ko 'ete mavahe mai mei 'api, pea 'e to e fakafoki mai 'a e ngaahi palopalema ko ia.

Tau'ataina Fakafo'ituitui mo e Ngaahi Fatongia

(Personal Freedoms and Responsibilities)

- Ko hoto 'ataakai fo'ou 'oku kehe ia mei 'api. 'E malava pe ke pule'I 'e ha tamaiki kehe 'a e 'ataakai 'oku' te 'i ai. Ko e ngaahi palopalema fekau'aki mo e faito'o kona tapu, va mo hato kaume'a kuo pau ke te feinga ke palanisi mo hoto ngata'anga fakafo'ituitui mo 'ete feinga ke te hao pea pehe foki ke te kei malava pe 'o a'usia 'ete ngaahi taumu'a fakaako.
- 'E malava pe ke uesia kita he ngaahi palopalema 'o hange nai ko e no 'a ia 'oku makatu'unga ia he lava 'ete ngaahi pepa.
- Ko e ngaahi me'a fakapa'anga 'oku fakafalala pe ia 'iate kita.. Ko 'ete palani 'ete ngaahi fakamole 'e tokoni ia ki hono fakasi'isi'i e palopalema fakapa'anga. 'E malava pe ke te ngaue part-time ke tokoni'i 'ete ma'u'anga pa'anga' ka te ne uesia 'e ia 'ete taimi ako'.
- 'I he ngaahi taimi 'oku' te fetaulaki ai mo ha faingata'a, 'e 'ikai malava ke te ma'u ha ngaahi tokoni mei hoto famili 'o tatau mo e taimi na'a te 'i 'api ai. 'Oku 'i ai leva e faka'amu ke te fakafeohi mo ha ni'ihii te nau lava 'o tokoni'i kita. 'Oku 'ikai ngata ai ka 'oku 'i ai foki mo e ngaahi polokalama 'oku lava ai ke te fetu'utaki mo ha taha ke ne hanga 'o tataki kita 'i ha'ate fa'ahinga palopalema te te fekuki mo ia pea 'oku mahu'inga ke te ngaue'aki 'a e ngaahi tokoni ko 'eni.

'E angafefe ha'aku matu'uaki 'ekuta'elata?

(How do I cope when I am Homesick?)

'I he taimi 'oku? te mama'o ai mei 'api 'oku 'i ai e taimi ai ke te fa'u ai pe 'e kita 'a e mo'ui? mo e ongo'i ta'elata? tautautefito 'i he taimi 'oku? te a'usia ai e faingata'a?. 'Oku faingata'a ke te fakakato 'ete ako? kapau 'oku? te fe'ao mo ha palopalema pe ko ha palopalema i 'api. Ko ia ai 'oku mahu'inga ke mahino hoto fatongia ki hoto famili pehe foki ke te mahino'i 'e malava pe ha telefomi tokoni ke ne tokoni'i kita 'i ha'ate toe foki ki 'api.

'Oku mahu'inga ke mahino hoto fatongia? mo 'ete fekau'aki mo hoto faamili pea ke mahino foki me 'ete tau'ataina?. 'Oku mahu'inga ke te faka'aonga'i foki mo e ngaahi founa fetu'utaki faingofua ke malava ke liliu 'ete to'onga mo'ui pea 'oku mahu'inga leva ai ke te 'ilo 'e 'ikai lava 'e hoto famili ke fakakaukau'i e ngaahi liliu ko 'eni.

'Oku mahu'inga ke te feohi mo fakatupu ha fengaueaki mo ha kakai lalahi e ala tokoni kia kita.

Oku mahuinga ke te feohi mo fakatupu ha fengaue'aki mo ha kakai lalahi 'e ala tokoni kia kita.

'Oku mahu'inga ke te tokanga'i mo malu'i kita. Pehe foki ki ha'ate fokotu'u mo fakatupulekina ha ngaahi tokoni fo'ou mo hoto ngaahi kaumea e malava ke ne tokoni'i kita mo hoto famili. 'E tokoni lahi 'eni ke te matu'uaki e palopalema 'o e mavahe mei api.

KO E FE E FEITUU TE U MA'U TOKONI PE FALE'I MEI AI?

-Student Counselling

-Student Health

-MUSA

-ISO

-MUSA: MAORI STUDENT OFFICERS